

ДО:
МИНИСТЪРА НА КУЛТУРАТА
Г-Н БОИЛ БАНОВ

ОТНОСНО: Проектозакон за изменение и допълнение на Закона за културното наследство

СТАНОВИЩЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ
от Асоциацията на българските археолози

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

Предложените изменения в Закона за културното наследство отстраняват несъвършенства и преодоляват празноти в действащия закон. Адмираме стремежа да се постигне по-голяма публичност и достъпност на взетите решенията и тяхното аргументиране в специализираните експертни съвети.

Бихме искали да обърнем внимание на няколко важни проблема в действащия ЗКН, които не са намерили място в предложението ЗИД на ЗКН. Смятаме, че някои от тях са наложителни и не търпят отлагане. Те се вписват в духа на проекта за повече прозрачност и обективност при избора на директори на музеите и при назначаването на лица на основните музейни длъжности. Предложенията бяха разгледани и получиха одобрение в работна група по изготвяне на проект за ЗИД на ЗКН през 2016 г.

I. Промени в чл. 28:

Целта на предлаганите промени в чл. 28 е да се гарантира обективност и безпристрастност на комисиите за избор на директор като се засили тежестта на експертната оценка. Директорите на музеите трябва да имат по-голяма сигурност, ако техни решения и действия при опазване на културно-историческото наследство не съвпадат с очакванията на местната административна власт. Известни са случаи на отстранени от длъжност директори на музеи, които в изпълнение на служебните си задължения са влезли в противоречие с представители на местната административна власт. Друга честа практика е да се влияе на избора като се увеличи съставът на комисията при провеждането на конкурси така, че да бъде спечелен от удобен кандидат, дори ако е с много по-слаба оценка от експертите в комисията. Така тежестта на експертната оценка в комисията силно се намалява.

1. Второто изречение на Чл. 28, ал. 6 да се измени така:

Конкурсът се провежда от комисия, назначена по реда на Кодекса на труда, в състава на която се включват трима представители на местната власт, респективно на ведомството, на което административно е подчинен музеят, един представител на Министерството на

културата и трима директори на национални или регионални музеи, посочени от Министерството на културата.

Мотиви: Досегашната практика показва, че чрез дадената възможност на местната административна власт да определя броя на лицата в комисията по избор на нов директор съставът на комисията може да бъде определян така, че изборът да се прави в противовес на оценката на експертите. Предложението цели да осигури превес на експертната оценка в комисиите по провеждането на конкурси за директори на музеи.

2. Да се въведе нова ал. 7:

Чл. 28 (7). За временно изпълняващ длъжността директор на национален, регионален или общински музей се назначава лице, което отговаря на критериите по чл.28, ал. 5 от ЗКН.

Мотиви: Вр.и.д. директори трябва да отговарят на същите изисквания като директорите. В момента има назначени за вр.и.д. директори на музеи, които не отговарят на изискванията. Някои са с образователен ценз и професионален опит в съвсем различна сфера, което пречи на дейността на музея.

3. Да се въведе нова ал. 8:

Чл. 28 (8). Срокът за заемане на длъжността „директор” от временно изпълняващото я лице не може да бъде по-дълъг от 6 месеца. По изключение, ако до изтичане на първоначалния срок не бъде завършена успешно процедура за провеждане на конкурс, срокът може да се удължи еднократно за не повече от още 6 месеца.

Мотиви: Резонно е вр.и.д. директор да мине на конкурс след шестия месец и да се знае той ли остава или някой друг. Тези 6 месеца са един изпитателен срок, регламентиран и в момента от Кодекса на труда за всички служители и работници с цел да се преценят техните качества. Този срок е достатъчен да се прецени дали този временен директор има качества и дали самият той има желание да изпълнява и занапред тази длъжност.

4. Да се въведе нова ал. 9:

Чл. 28 (9). Едностранно прекратяване на трудово правоотношение с директор на музей по реда на чл. 328, ал.1, т. 5, т. 10, т. 10а, т. 11, т. 12 или чл. 330, ал. 2, т. 6 от Кодекса на труда се предприема само след предварително съгласуване с комисия, назначена от министъра на културата в състав, съответстващ на предвидения в алинея шеста. Трудовото правоотношение може да бъде прекратено на тези основания, само ако комисията е гласувала за прекратяването с мнозинство две трети от всички членове.

Мотиви: Има случаи на прекратяване на трудови договори по време на мандата поради възникнали противоречия и неодобрение от страна на местната администрация към действията директора в изпълнение на задълженията му по опазване на културно-историческото наследство. Ето защо е необходимо директорите да бъдат защитени в случаите, когато изпълнението на основните им задължения може да срещне неодобрение или да влезе в конфликт с вижданията на местната администрация. Смятаме, че налагането на необходимост кметът да съгласува действията си с комисия, сходна по състав на тази, която е избрала директора, ще намали възможността за неправомерни уволнения.

5. Да се въведе нова ал.10.

Чл. 28 (10). Директорите на музеи, чиито трудови правоотношения се прекратяват вследствие на изтичане на срока на договора им, и в случай, че същите не са назначени с друг акт за временно изпълняващи длъжността „директор“ до назначаване на титуляр след конкурс, както и в случай на прекратяване на трудовите правоотношения вследствие на назначаването на нов директор, след спечелване на конкурс за „директор“, имат право да заемат друга свободна длъжност в същия музей, съответстваща на тяхното образование и квалификация, ако подадат заявление в 14 дневен срок от прекратяване на договора им за длъжността „директор“. Новият директор на съответния музей е длъжен да подпише трудов

договор със заявителя и да го приеме на работа в тридневен срок от получаване на заявлението.

Мотиви: Необходимо е да се даде възможност на бившите вече директори да продължат да работят в музея като специалисти, независимо че са загубили конкурс. Така музеите отново ще ползват техния опит и компетенции. Не бива да се лишаваме от доказани специалисти. Резонен е и вариантът да се пазят местата в съответните отдели на музея, които те са заемали преди да станат директори, докато трае мандатът им на директори. В противен случай вероятно качествени специалисти няма да се решат въобще да кандидатстват за позицията на директор, ако с това рискуват след време да останат без работа.

II. Промени в чл. 37:

1. Да се въведе нова ал. 3.

Чл. 37 (3). Всички длъжности по ал. 2, за които има изискване лицата да имат придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър”, „магистър” и „специалист”, се заемат след провеждането на конкурс по реда на Кодекса на труда.

Мотиви: Изискването ще допринесе в музеите да се назначават по-добре обучени и мотивирани кадри. Това би подпомогнало нарастването на професионализма и би предотвратило възможността в музеите да се назначават слабо подготвени кадри. Резултатите от проведените конкурси могат да се използват при оценяването на качеството на подготовка по съответните направления в отделните висши училища.

III. Промени в чл. 161, ал. 1:

В чл.161, ал.1 думите „предварителни археологически проучвания“ се заменят с „издирване на археологически обекти“ и думата „разкрити“ се заменя с „локализирани“.

Мотиви: Предлаганата промяна ще преодолее несъответствие с използваните в ЗКН термини. В ЗКН няма термин „предварителни археологически проучвания“ и така формулиран изразът позволява различно тълкуване. Реално трябва да се извършат издирвания (ясно определено понятие в ЗКН), за да се установи степента на застрашеност на известните и да се локализируют евентуални неизвестни археологически обекти в определената територия.

С уважение:

гл. ас. д-р Р. Колева

Председател на УС на АБА